SVOBODA СВОБОДА
UKRAINIAN DAILY УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

Пам'ятаймо про Україну!

VOL. XCVIII. No. 7. JERSEY CITY and NEW YORK, FRIDAY, JANUARY 11, 1991 CENTS 25 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, П'ЯТНИЦЯ, 11-го СІЧНЯ 1991 Ч. 7. РІК XCVIII.

Л. КРАВЧУК ВИДВИГАВ КОНЦЕПЦІЮ „СЛОВ'ЯНСЬКОГО СОЮЗУ"

Київ. (УПА, УНВІС) — Тут 28-го грудня у залі постійних комісій Верховної Ради УССР відбулася пресконференція голови ВР Леоніда Кравчука, присвячена підсумкам другої сесії українського парляменту, для журналістів українських та загальносоюзних засобів масової інформації. Також були присутні представники ряду консулятів чужих країн у Києві.

Розповівши про працю сесії, Л. Кравчук відзначив, що певним доробком парляменту є прийняття пакету законів, які сприятимуть законодавчому принциповому оформленню декларації про державний суверенітет України як в політичній, так і в економічній сферах. Він визнав, що праця над новою конституцією України ведеться в атмосфері гострих суперечок, в яких зіткнулися дві принципові лінії — концепція загальнодемократичного характеру і концепція, що виходить з конкретної соціяльно-політичної ситуації — „соціялістичного вибору".

Тон у запитаннях відразу надали журналісти офіційної преси. Кореспондент газети „Радянська Україна" Дмитренко так поставив питання: „Чи довго Верховна Рада терпітиме Народну Раду?". Колишній другий секретар КПУ Л. Кравчук, не приховуючи роздратування, категорично заявив: „Народна Рада — це правовий нонсенс. Вона ніким не створювалась. Люди обирали до Верховної, а не до Народної Ради. Отже її нема, і не буде. Наплодилось тут груп, фракцій... Верховна Рада буде не миритись, а просто буде не помічати Народну Раду, бо її нема. Це фікція".

Відповідаючи на запитання кореспондента „Ізвєстій", Кравчук відкрив „двірцеву" таємницю, яку він упродовж всієї сесії приховував від виборців. Виявилось, що під час приїзду Єльцина до Києва, саме Л. Кравчук запропонував своєму російському колезі укласти „оновлений союз" трьох слов'янських республік. Кореспондента органу Руху „Народної Газети" цікавило, чи вважає Л. Кравчук серйозним здобутком сесії прийняття закону, за яким Україна фактично залишається єдиною державою в Европі, де заборонене приватна власність селян на землю. Відповідаючи на це запитання, Л. Кравчук „натякнув" на те, що селяни самі не хочуть приватної власности на землю. Щож до запиту кореспондента газети про фізичне насильство над демократами, зокрема, про двічі організоване комуністами побиття народного депутата України О. Гудими, то Л. Кравчук заявив: „Нема в світі партії, яка має владу і не використовує цю владу". Але в той час змушений був визнати, що „біда Комуністичної партії у тому, що вона не може використати владу, щоб творити добро у суспільстві".

На пресовій конференції було сказано, що слідство у справі Степана Хмари завершується і при кінці першої декади січня 1991 року відбудеться відкритий судовий процес.

УКРАЇНСЬКІ ДІТИ ОТРИМАЛИ ДАРУНКИ З НІМЕЧЧИНИ ТА ШВАЙЦАРІЇ

Луцьке (УНІАР). — Тут у четвер, 3-го січня, представники Луцької Міської Ради, Руху та УРП з українськими та німецькими національними прапорами зустріли автопотяг з німецького міста Карлсруе, який привіз допомогу дітям Києва. Гості з Німеччини висловили подяку волинянам за теплу зустріч і залишили луцьким дітям 1,000 шоколядних плиток, які спеціяльною комісією розподілені по дитячих установах. Переночувавши в Луцькому, автопотяг з продуктовою допомогою вирушив до Києва.

Незважаючи на перешкоди з боку партократії, близько 150 школярів із Запоріжжя 4-го січня виїхали до Тернополя. Туди ж прибули школярі з Донецького, Херсону та інших міст для святкування Різдва в Галичині.

Як уже повідомлялося, завідуючий політичним відділом Тернопільського обкому КПУ Левченко та другий секретар Ланівецького райкому КПУ Ткачук під час перебування у Донецькому виступили на місцевій телевізії з заявою, що в Тернополі поширена епідемія холери і тифу. У комуністичній пресі Донеччини також посилилась кампанія залякування місцевого населення, якому нібито загрожують представники західних областей України.

На Тернопільщину для участи у святкуванні Різдва 6-го січня прибуло 500 школярів з Ізюма Харківської области, Запоріжжя, Донецького, Полтави, Костянтинівки Миколаївської области, Дніпропетровського. У Макарові Київської области 6-го січня громада УАПЦ розподілила 1,500 посилок з-за кордону, вручивши їх багатодітним родинам, дітям-сиротам та напівсиротам, інвалідам, самотнім людям похилого віку та бідним. Посилки отримані від Швайцарського Червоного Хреста при активному сприянні народного депутата України Володимира Шовкошитного. Біля 60 дітей з Макарівського району 6-го січня виїхали на Різдвяні Свята до Тернопільської области. Київський облвиконком не дав транспорту, тому автобус довелося замовити у Тернополі. Також повідомляють, що макарівський союз „Чорнобиль" пропонує особам, ураженим радіяцією після вибуху на Чорнобильській АЕС, ліки, які виводять з організму радіонукліди, шлаки та важкі метали. Ці ліки виробляються в одній з лябораторій, підпорядкованих КГБ і в обмеженій кількості поширюються через осередки союзу „Чорнобиль". Тим часом на сесії Макарівської Районної Ради 4-го січня зігноровано рішення попередньої позачергової сесії ради про резигнацію п'ятьох членів Районного виконавчого комітету, які перешкоджали лікарям діягностичного центру обстежувати дітей, переселених з чорнобильської зони. Комуністична депутатська більшість проголосувала проти зняття цих осіб з посад у райвиконкомі. Комуністична більшість також зняла з порядку денного питання про продаж товарів без купонів малозабезпеченим громадянам.

ВЕРШИННА ЗУСТРІЧ МОЖЕ НЕ ВІДБУТИСЯ

Вашінґтон. — Аґенство Ассошіейтед Пресс й інші пресові аґенства та телевізійна програма Сі-Ен-Ен повідомили, що заповіджена на лютий зустріч на вершинах між президентом З'єднаних Стейтів Америки і Совєтського Союзу, Джорджем Бушем і Міхайлом Ґорбачовим, може бути перенесена на пізніше, або взагалі відкладена на неозначений час.

У понеділок, 7-го січня, повідомила про це газета „Ню Йорк Таймс", покликаючись на джерела Білого Дому. Але представник Державного департаменту, який просив не називати його прізвища заявив, що „Президент покищо готується до заповідженої зустрічі в лютому".

З Москви знову ж інформують, покликаючись на заяву представника президентської пресової служби Сєрґея Ґреґорієва, що Вашінґтон нібито вже відклав зустріч на пізніше, але Москва це не прийняла цього рішення до відома із цього приводу існує непорозуміння. На запитання кореспондентів чи така зустріч може бути відложена, Ґреґорієв відповів: „Певно, що може, бо такі зустрічі не є міжнародними конференціями". Правда, конференція в лютому нібито мала бути важною. Обидві сторони готовились підписати новий договір про зменшення стратегічної зброї, але коли зустріч наближається обидві надпотуги усвідомляють собі, що до дня зустрічі вони не готові з підписанням договору. Крім того існують різниці в поглядах і підозріння, що комуно-московська імперія, контролю якої перехопили тепер генералітет армії і КҐБ, зробивши М. Ґорбачова своїм пішаком, якого вони використовуватимуть зокрема для зовнішньої політики, бо внутрі імперії йому й так вже ніхто не довіряє, виступатимуть проти договору.

Наступило також прозріння щодо роззброєневого договору підписаного в Парижі. Совєти замість знищувати частину зброї, ховають її у спеціяльних бункрах, зокрема, в гористих місцевостях СССР, або перекидають за Квказ, де вже договір її не „досягає". Ці два фактори, плюс розвиток подій на Близькому Сході, у якому кремлівські диктатори відіграють чи не головну ролю, звернули увагу президента Дж. Буша і його співробітників, а також розвідчих чинників і фактично унеможливили відбуття заплянованої сустрічі.

Високі речники Білого Дому погоджуються з багатьма політичниками аналітиками, що фактичну владу в СССР перехопили військовики. Можливо тому стало тяжче підготовляти новий договір про зменшення стратегічної зброї, бо ж вони не зацікавлені в жодному роззброєнні, а навпаки, стремлять до дозброєння і модернізації армії. Американські совєтологи передбачають, що період потепління між ЗСА і СССР стоїть на порозі перелому і незабаром знову може розпочатися нова холодна війна, тобто пропаґандивна війна нервів. Не можна виключати, кажуть аналітики, що незабаром М. Ґорбачов змінить своє відношення до Іраку і стане підтримувати його імперіялістичні аспірації.

Дж. Бушеві чимраз тяжче спілкуватися з М. Ґорбачовим, кажуть поінформовані особи. Він став штивною людиною, правдоподібно повністю залежною від міністерства оборони СССР. Після відходу від активної політики міністра закордонних справ СССР Едуарда А. Шеварднадзе, як виглядає, кінчиться ера дружби між демократичним вільним світом і тоталітарною імперією Москви.

ЗУСТРІЧ БЕЙКЕРА З АЗІЗОМ НЕ БУЛА УСПІШНОЮ

Женева, Швайцарія. — Зустріч державного секретаря З'єднаних Стейтів Америки Джеймса Бейкера з міністром закордонних справ Іраку Тáріком Азізом, як відомо, відбулася в середу, 9-го січня в Женеві в готелі „Інтерконтиненталь", не була успішною, — кажуть офіційні чинники Білого Дому, кореспонденти, аналітики і спостерігачі.

Залишилося тільки шість днів до визначеної дати Радою Безпеки Організації Об'дnaних Націй, тобто до 15-го січня, до якої Ірак повинен би вивести свої війська з Кувайту, або принаймні заявити, що він це зробить незабаром, але обидва представники закордонної політики ЗСА й Іраку не могли знайти спільної мови, не зважаючи на шестигодинні інтенсивні розмови, які тривали майже безперервно, не враховуючи обіду. Ситуація радше загострилася і вигляди на полагодження конфлікту мирними заходами майже не існує. Іракський міністер, який в диктаторській системі є тільки пішаком президента-диктатора Саддама Гуссейна, хоч мав добру волю, як це він заявив на пресовій конференції, відмовився навіть прийняти переданого через Дж. Бейкера листа до президента С. Гуссейна після прочитання змісту. У політичному і культурному світі такого не водиться, щоб будь-який високий речник уряду читав листа до голови держави переданого йому від президента великої світової потуги і сам вирішував, чи лист вартий доручення його президентові, чи ні. Таке може діятися тільки в тоталітарних системах.

Т. Азіз на окремій пресовій конференції заявив кореспондентам, що його країна приготовляється тепер до найгіршого, тобто до війни із З'єднаними Стейтами Америки і їхніми альянтами, війська яких стоять у бойовій готовності в Савдійській Арабії, на кораблях Середземного моря і Перської затоки. В Багдаді, довідавшись про неуспішність переговорів, розпочалася інтенсивна пропаґандивна кампанія проти ЗСА, альянтських держав й Ізраїля, який нібито є головним спричинником „американської інтервенції" на Близькому Сході. У цій пропаґандивній кампанії ні словечком не згадується про інвазію іракського війська на Кувайт і про резолюцію Ради Безпеки ООН, яку, на думку Азіза, схвалили „під тиском ЗСА".

У Вашінґтоні офіційні чинники дуже гостро зареаґували на вишукану, але ароґантну поведінку міністра Т. Азіза, який нібито арґументував кожну представлену ним на пресконференції справу, але з користю для Іраку і з перекиненням вини за конфлікт на ЗСА. Він також хотів переконати Бейкера і усіх тих, з якими зустрічався, що до справи Кувайту конечно треба прилучити проблему Палестини і окупованих Ізраїлем арабських земель.

Одним словом, ЗСА приготовляються до війни. Секретар Департаменту оборони Ричард Чейні заявив, що він має готовий проєкт мобілізації резервістів в числі одного мільйона осіб, але чекає авторизації від президента Дж. Буша. Президент дав також зарядження на переставлення деяких компаній на продукцію воєнних матеріялів, потрібних для постачання війська.

В кожному разі державний секретар ЗСА виразно накреслив Азізові, що станеться після 15-го січня, якщо Ірак не виведе своїх військ. До 15-го січня будуть вестися ще очевидно різні переговори представників Франції, Европейської спільноти і генерального секретаря ООН Переза де-Куеяра, які зустрічатимуться із С. Гуссейном, але, так принайменше думають більшість аналітиків, ситуацію ледве чи можна вже буде змінити. Світ готовить ся до війни, яка може мати непередбачені тяжкі наслідки.

Діти Пряшівщини не залишаться без журналу

Пряшів (М. Мушинка). — Повідомлення про припинення видавання єдиного українського молодіжного журналу Чехо-Словаччини „Веселка", передане на хвилях українського відділу „Радіо Свобода", та опубліковане у пресі, викликало позитивний відгук в Україні.

Як відомо, у Києві з нового року масовим тиражем буде виходити новий дитячий журнал „Соняшник". Видавець новоствореного журналу висловив охоту висилати усім передплатникам скасованої „Веселки" новий журнал „Соняшник". Зараз між Радою Союзу Русинів-Українців Чехо-Словаччини і відповідними органами України ведуться переговори про те, як цю безкорисливу і шляхетну пропозицію конкретно реалізувати.

Крім того, активну діяльність спрямовану на відновлення виходу єдиного українського дитячого та молодіжного журналу у Чехо-Словаччині виявляє і голова Ради СРУЧС та депутат Словацької національної ради Микола Гиряк. На його думку, фонди на видання українського дитячого журналу чи газети знайдуться.

Українські музики концертують на кораблі

Ню Йорк. — Тут із затоки Ню Йорку виплив в суботу, 5-го січня, найбільший туристичний корабель „Королева Єлисавета" в подорож довкруги світу. Подорож, крім інших приємностей, получена з рядом концертів, найкращих мистецьких сил.

Тим разом на кораблі із концертами виступлять двоє українців: відома піяністка д-р Юліяна Осінчук та скрипаль Олег Криса.

Вони дадуть ряд концертів на першому відтинку подорожі з Ню Йорку, через Панамський канал, до Каліфорнії.

Ю. Осінчук вже від ряду років дає концерти в часі туристичних виправ різних корабельних ліній, а в останніх двох роках завдяки її зв'язкам виступають також найкращі мистецькі сили з України, що перебувають тепер в ЗСА. Минулого року це був піяніст Олександер Слободяник, а цього року це скрипаль О. Криса, якому акомпаньює, як звичайно, його дружина Татіяна Чекіна.

Усі вони є активними учасниками другого сезону „Музика в Інституті", що відбувається в Українському Інституті Америки під дирекцією Ірини Стецури.

„Нашим першим обов'язком гасити вогні"

Джерзі Сіті, Н. Дж. (О. Кузьмович). — Іван Гречко, один із провідних мирянських діячів Львова приїхав до Північної Америки на запрошення Т-ва св. Софії в Канаді, щоб і там, і в ЗСА дати низку доповідей про стан української Греко-Католицької Церкви в Україні, а особливо у Західній Україні. Він голова Комісії Свободи Сумління при Львівській Крайовій Організації Рух, голова Клюбу Української Греко-Католицької Інтеліґенції, співредактор часопису „Віра Батьків", а найважливіше дорадник Владики Володимира Стернюка у Львові.

І. Гречко (по середині) в редакції „Свободи". Ліворуч В. Никифорук, праворуч піддиякон Ю. Малаховський.

До редакції „Свободи" І. Гречко приходить в товаристві двох активних членів Управи Українського Патріярхального Товариства в ЗСА, секретаря піддиякона Юрія Малаховського і першого заступника голови Василя Никифорука. Гість зі Львова, по званні інженер, але тепер, перейшовши на пенсію, всеціло відданий справі організації мирян та іншим проблемам відродження Української Греко-Католицької Церкви. Крім вже вичислених своїх обов'язків, він голова побудови лемківської церкви в Шевченковому Гаї, заступник голови Інвентаризаційної Комісії УГКЦ св. Юра у Львові і співредактор журналу „Євшан-Зілля". Коли зібрати усі ці завдання разом то видається, що наш гість, тепер будучи на пенсії, працює куди більше та інтенсивніше, як у своєму званні інженера.

Але він дуже серйозно та з повною відповідальністю представляє нам важливість своїх завдань як мирянина, і з притиском підкреслює, що його першим обов'язком, як і інших мирян, є „гасити вогні" у справах конфесійних.

— У нас треба доброї волі з обох сторін", — каже він нам коли ми питаємося про все ще існуючі непорозуміння на тому відтинку. — І ми мусимо сприяти усім заходам, а не розпалювати ненависть. Нам треба поставити працю мирян на правильну дорогу і моїм бажанням є щоб миряни із Заходу включилися в наші початкові кроки на тому відтинку і передавали своє знання для мирянського життя в Україні. За ці довгі роки переділення Залізною завісою ми не мали можливости впізнати нічого з тих перемін, що прийшли у світовому мирянському русі — ми були прямо сліпі. Тому так важливе, щоб наші миряни з Північної Америки чи Европи приїздили

(Закінчення на стор. 4)

ДОПОМОГА РИМО-КАТОЛИКІВ УГКЦЕРКВІ

Торонто (А.В.). — Торонтонська католицька дієцезія перевела в неділю, 6-го січня 1991 року збірку в усіх церквах дієцезії на потреби Української Греко-Католицької Церкви в Україні. Зібрані фонди мають іти на покриття видатків, зв'язаних з відновленням храмів, провадженням церковних канцелярій, вишколюванням священиків тощо.

МЕЙПЛВУД СВЯТКУВАТИМЕ ДЕНЬ 22-ГО СІЧНЯ

Мейплвуд, Н.Дж. (А.К.). — Посадник міста Роберт Ґресмір тут, у міській ратуші, прочитає видану й підписану ним проклямацію на День Незалежности, о год. 8:30 вечора, у вівторок, 15-го січня. У п'ятницю, 18-го січня, о год. 9:30 ранку, згаданий посадник проголосить резолюцію, яка визнає Українським Днем в місті день 22-го січня і на щоглі міської ратуші вивісять синьо-жовтий український прапор разом з американським прапором. Цю резолюцію, підписану і завірену міською печаттю, посадник Р. Ґресмір перешле Президентові ЗСА.

У СВІТІ

НІМЕЧЧИНА ЗАКРИЛА свою амбасаду в Багдаді і амбасадор та всі його співробітники і технічний персонал від'їхали на батьківщину. Закриття амбасади наступило після того, як Бонн наказав сімом амбасади покинути Німеччину і обвинуватив їх в шпигунстві на користь Іраку. Представник німецького міністерства закордонних справ заявив, що канцлер Гельмут Коль поставить справу відносин до Іраку на засідання кабінету і тоді буде прийняте остаточне рішення відносно дальшої співпраці Бонну з Багдадом. Уряд Німеччини нарікав на шикани іракців проти дипломатів і співробітників амбасади, заборону достави харчових продуктів і питної води тощо.

ГОЛОВА ВЕРХОВНОЇ Ради СССР Анатолій Лукіянов заявив кореспондентам, що стан здоров'я голови Ради Міністрів Ніколая І. Рижкова поправляється. Йому дозволили ходити, читати книжки, але про політичні справи обережно інформують його назначені люди, пильнують щоб він не читав сам газет і не денервувався деякими суперечливими справами.

ГОЛОВА СВІТОВОГО жидівського конґресу Едґард Бронфман відвідав Москву і був прийнятий на розмову Міхаїлом Ґорбачовим. Під час пресової конференції у приміщенні міністерства закордонних спав СССР було сказано, що Бронфман і Ґорбачов обговорювали справу допомоги компанії „Дюпан", яка хоче допомогти СССР вийти з економічної кризи і справу еміґрації жидів з СССР. Е. Бронфман є рівночасно президентом компанії „Дюпан". Хоч ТАСС не називає про що конкретно говорили обидва президенти, поінформовані особи думають, що масова еміґрація жидів до Ізраїля була ґоловною темою.

СОВЄТСЬКИЙ СОЮЗ нібито активно сприяв зустрічі державного секретаря З'єднаних Стейтів Америки Джеймса Бейкера з міністром закордонних справ Іраку Таріком Азізом в Женеві, — заявив кореспондентам асистент президента СССР Віталій Ігнатенко. Відповідаючи на питання кореспондентів, які надії М. Ґорбачов і керівництво СССР пов'язує з такою зустріччю, Ігнатенко підкреслив, що на його думку, шанси на замирення дуже поменшились. На думку Ігнатенка, сьогодні немає потреби і вже запізно переглядати знову резолюцію Ради Безпеки Організації Об'єднаних Націй у справі Іраку.

СПРОБА ПЕРЕВОРОТУ в Гаїті не вдалася. У короткотривалих боях між проурядовими військовими частинами і заговірниками загинуло 37 вояків, а сімох заговірників вбили товпи прихильників теперішнього уряду, який був обраний менш-більш демократичним способом під наглядом американських і міжнародних спостерігачів. Спробу перевороту започаткував Роже Ляфонтен, який колись був керівником тайної поліції в роках диктатури Жана-Кльода Дюваліє. Ляфонтен захопив разом із своїми спільниками президентський палац і проголосив себе президентом країни. Після того, як проурядові війська розпочали штурм палацу, Ляфонтен побачив, що він немає жодного вигляду на перемогу, а крім того заговірникам не стало амуніції і вони один по одному здались в руки військової команди.

В Чорному морі затриманий корабель зі зброєю

Москва. — Міністерство зовнішніх економічних зв'язків СССР розповсюдило серед чужинецьких журналістів, акредитованих у Москві, заяву, в якій сказано, що Совєтський Союз розглядає інцидент з кораблем „Дміртій Фурманов" у Чорному морі, який був затриманий військово-морськими силами ЗСА й Еспанії, як „дії, спрямовані проти комерційної діяльности совєтської торговельної фльоти".

У заяві вказується, що 4-го січня 1991 року в Чорному морі військово-морські сили Еспанії і ЗСА затримали совєтський теплохід „Дмітрій Фурманов", який плив у йорданський порт Акаба. На весь вантаж, що знаходився на покладі теплохода, є всі необхідні вантажні документи. На покладі корабля було 106 тонн запасних частин і комплектуючих виробів військового призначення для збройних сил Йорданії, з якою Совєтський Союз підписав відповідну міжурядову угоду.

Команда корабля, виповняючи рішення Ради Безпеки ООН, допустила на поклад представників військово-морських сил ЗСА й Еспанії, які без участи адміністрації судна провели огляд вантажу в усіх приміщеннях. Не зважаючи на те, що під час огляду на кораблі не знайдено недеклярованих вантажів, совєтському капітанові була вручена письмова заборона плисти в порт Акаба.

На 8-го січня корабель перебував в Чорному морі під наглядом військових кораблів ЗСА і Еспанії. Таким чином, сказано в заяві, „незважаючи на те, що американська сторона недавно визнала неправомочність своїх дій щодо совєтського корабля 'Ніколай Савицький', знову робиться спроба поставити під сумнів дії совєтської сторони стосовно дотримання вимог резолюції ООН 661".

„Совєтська сторона, — сказано в заяві міністерства зовнішніх економічних зв'язків СССР, — уповноважена знову заявити, що ні вантаж на покладі корабля, ні маршрут корабля не порушують резолюції і розглядають даний інцидент як дії, спрямовані проти комерційної діяльности совєтської торговельної фльоти".

В АМЕРИЦІ

ОФІЦІЙНІ СЛУЖБОВЦІ УРЯДУ та Конґресу заявили, що президент Джордж Буш вирішив звільнити для виплачення 42.5 міл. дол. військової допомоги урядові Сан Сальвадору, бо достава зброї сальвадорським повстанцям не припинялася, а крім того їхня поведінка щодо людських прав не втішається доброю опінією. Згідно з минулорічною політикою закордонної допомоги половину із призначених Сальвадору 85 міл. дол. затримано, щоби заохотити уряд Сальвадору до переговорів з повстанцями та порозумітися у можливостях замирення з повстанським національним визвольним фронтом Фарабундо Марті.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302

Svoboda: (201) 434-0237 UNA: (201) 451-2200

Бюро УНС у Вашінґтоні: (202) 347-UNAW; (202) 347-8631 (факс.)

Postmaster: Send address changes to
"Svoboda", 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Tel.: (201) 434-0237, (201) 434-0807, (201) 434-3036

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Передплата на рік $40.00, на півроку — $22.00, на 3 місяці — $12.00
Для членів УНСоюзу $15.00 річно. За кожну зміну адреси — $1.00.
Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda"

Статті і дописи підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою — За зміст оголошень Редакція не відповідає.

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Сумні перспективи для Ізраїля

Від першої резолюції Ради Безпеки Об'єднаних Націй, яка натаврувала Ірак за його окупацію Кувайту і вимагала відкликати з Кувайту іракські війська, президент Іраку Саддам Гуссейн пов'язав проблему Кувайту з проблемою ізраїльсько-арабських відносин. Мовляв, розмови Америки з Іраком про Кувайт мусять охоплювати ввесь Близький Схід, в якому є ще окуповані Ізраїлем правобережжя Йордану і смуги Ґази та окупація північного Ливану військом Сирії. Президент Джордж Буш у всіх своїх виступах у цій справі підкреслював конечність відкликання Іраком військ з Кувайту „без ніяких передумов" та, зокрема, стояв на принциповому становищі, що „нема зв'язку" між проблемою Кувайту і проблемою палестинців. Але не перечив, що треба покласти край хронічній ізраїльсько-арабській ворожнечі та солідаризуватися з Радою Безпеки ОН у таврованні Ізраїля за брутальну поведінку супроти демонструючих арабів.

В останньому тижні ситуація поважно змінилася. Конференція міністрів закордонних справ 12-ти членських держав Европейської Економічної Спільноти, яка нараджувалася в Люксембурзі у п'ятницю, 4-го січня 1991 року, проголосила резолюцію, яка запевняє Ірак, що після виведення його військ з Кувайту 1) не буде збройного виступу проти Іраку і 2) буде скликана міжнародна конференція для розгляду і полагодження всіх пекучих проблем Близького Сходу. Між 12-ма членами Европейської Економічної Спільноти є Англія, Франція, Німеччина, Італія — передові держави Північноатлантійського пакту (НАТО)), найближчі союзники Америки, і Буш ні в якому разі не міг би спротивитися становищу европейських країн, які прийняли ту резолюцію. Це не значить, що вже ґарантована мирна розв'язка близькосхідного конфлікту. Розмови з Іраком, які дотепер обмежувалися до взаємосуперечних заяв Буша і Саддама Гуссейна, велися то гострішим, то знову трохи лагіднішим тоном. Востаннє Саддам Гуссейн заявив, що мовляв Кувайт є частиною Іраку. Водночас йде безперервне зміцнення збройного фронту по обох сторонах.

Коли в інтерв'ю з американським письменником Дейвидом Фростом Буш сказав, що він вірить у виведення іракських військ з Кувайту, Саддам Гуссейн заявив, що „Буш, видно, був п'яний, кажучи це".

Ідеться не тільки про те, щоб Кувайт відзискав державну самостійність зі своєю леґальною владою, але й щоб дістати запоруку, що Саддам Гуссейн не повторить воєнної авантюри в догідному для нього моменті у майбутньому. Сам Буш та інші члени державної верхівки ЗСА висловили побоювання, що до хемічної і бактеріологічної зброї Іраку може додатися ще й атомова. Як це осягнути мирним шляхом?

Актуалізація проблеми Іраку, як загрозливої для світу країни, прийшла з актуалізацією проблеми окупованих Ізраїлем земель. Ізраїльський прем'єр Їцак Шамір виразно застерігся проти скликання міжнародної конференції для ізраїльско-арабських відносин та заявив, що Ізраїль у такій конференції не візьме участи. Але якщо б така конференція була скликана під фірмою Об'єднаних Націй, то ледве чи опозиційне становище Шаміра могло б зберегтись. Без уваги на те, чи почнеться таки війна, в якій Ірак буде розтрощений, чи якимсь чудом прийде мирна розв'язка, Ізраїль опиниться під тиском міжнародного світу і буде примушений прийняти якусь компромісну розв'язку конфлікту з арабами. Арабський світ поділений у підході до проблеми Іраку й Кувайту, але солідарний з Іраком у відношенні до Ізраїля. Екстремна репресивна політика уряду Шаміра не втримається. Це не буде програ Ізраїля, але буде програ Їцака Шаміра. Політичний екстремізм, опертий на фізичній силі війська і поліції, у наших часах мусить на довшу мету збанкрутувати. Це стосується як Іраку, так і Совєтського Союзу чи Ізраїля. Світ відвернувся від системи диктатури, насильства і терору, і завернути його назад до тих метод — неможливо. Якщо Саддам Гуссейн, Ґорбачов чи Їцак Шамір цього не розуміють, то дальший хід подій навчить їх цієї істини.

Микола Руденко

ПАЛАТА Ч. 12

II.

Трохи молодший від нього пілот гелікоптера Сашко. Тихий, скромний, навіть сором'язний, він вечорами по кілька годин просиджує в їдальні, вивчаючи теорію моделювання одягу. Креслить моделі, описує їх чітким почерком. Уже списав грубого зошита. Хоче оволодіти фахом, який би допоміг утримувати сім'ю. З армії його давно списали, бо це його гелікоптер 26-го квітня 1986 року піднявся над Чорнобильською АЕС, везучи на борту кінооператора, якого вже давно нема серед живих. Інші колеґи Сашка закидали атомний кратер важкими брусами свинцю, мішками з піском та матюками на адресу тих, хто спричинився до цього страхітливого лиха. Сашко безнадійно хворий, але пенсії, як учасник ліквідації аварії в Чорнобилі, чомусь не отримує. Лікарка обіцяє йому в цьому допомогти. Тим часом я розповідаю, що в Луганському голодують 39 учасників ліквідації аварії в Чорнобилі. Всі вони тяжко опромінені, отримують мізерну пенсію, котра не дозволяє прогодувати не те що родину, але й самих себе. Сашко, вислухавши моє повідомлення, спохмурнів. Враження таке, що він більше переживає за своїх соратників, ніж за себе.

Старший від мене на три роки Олександер Миколайович, у минулому — кадровий офіцер-зв'язківець. Дуже пишається своїм знайомством з маршалом Жуковим, під командою якого брав участь у боях на Галкін-Голі. Дивовижний збіг: до партії вступив у той самий місяць і рік, що й автор цих рядків. Але я розпрощався з партією 16 років тому і зовсім не жалкую, а Олександер Миколайович і досі вважає себе переконаним комуністом. Його опонент Іван Сергійович лежить навпроти нього. Інвалід війни, він настраждався у повоєнних колгоспах і тепер з такою ненавистю говорить про комуністичну партію, що це доводить жуківського зв'язківця до сліз.

Біль за втрачені ідеали — почуття мені добре знайоме. Цим я перехворів наприкінці 50-их років. Мені значно зрозуміліші оці люди з травмованими душами, ніж бездушні циніки, які сьогодні становлять партійну мафію в Україні.

Оце, власне, і є мої сьогоднішні приятелі по нещастю. Найтяжче хворий серед них — я, бо мою хворобу не можна вилікувати. Деґенерація сітківки. Нерви, які сприймають світло, вражені і відродити їх неможливо. Лікарі багато мені не обіцяють, але трохи допомогти все ж таки беруться.

Слід зауважити, що республіканський очний центр підтримує зв'язок з відповідним центром у Філядельфії. Отже тут знають і вміють усе, що вміє Америка. Це робить недоцільною мою поїздку до Філядельфії. До речі, професор Новохацький з Одеси однією з причин хвороби вважає також і переліт через океан.

І в мене, і в Сашка є транзисторні радіоприймачі. Це прилучає нашу палату до цілого світу. Та найбільше ми обговорюємо те, що діється в Совєтському Союзі. Ось радіо „Свобода" повідомило: в Ленінґраді ціни на м'ясо дійшли до 40 карбованців за кілограм. А щойно до одного хворого приїхала ленінґрадка. Там кажуть, що їм доведеться пережити новобльокадну зиму. Іван Сергійович накидається на свого опонента.

— Ну що тепер скажете про президента Ґорбачова?

Скажу те, що й казав, — болісно скривившись, відповідає Олександер Миколайович. — Ніхто не зробив стільки для нашого визволення, як він, а тепер кожна свиня намагається власним багном його закидати.

Іван Сергійович аж кипить від гніву.

— За добро, яке він зробив, люди йому і через сто років дякуватимуть. Та коли ти не тямиш в економіці, не берись нею керувати. Погляньте, що діється: Єльцин провадить з'їзд депутатів Російської Федерації. Він добре знає, що ринок починається з приватної власности на землю. А Ґорбачов у цей самий час виступає з засудженням приватної власности. Він обстоює оренду у колгоспі. Даруйте, Олександре Миколайовичу, але це вже і не соціялізм, і не капіталізм, а...

— Ну кажіть, кажіть, — підбадьорював його Олександер Миколайович.

— Не знаю, чи є таке визначення в науці, але я визначаю, як „економічний онанізм". — Палата дружно зареготала.

— До енциклопедії треба ввести, — жартує Сашко.

Тут підняв голову Петро.

— Я можу шанувати лише такого президента, який сам для себе кабана вигодовує. А такого, що вміє лише базікати...

На наш гучний сміх прибігла медсестра.

— Ви іншим хворим заважаєте.

Та на неї ніхто не звернув уваги. Отак ми по кілька годин щодоби обговорюємо політико-економічну ситуацію в СССР. Цікаво, що комуністичний правдолюб Олександер Миколайович не у всьому підтримує спадкоємців Щербицького. Коли заходить мова про те, що лише половина учнів на Вкраїні навчається в українських школах це його не на

(Закінчення на стор. 3)

Володимир Левенець

ПРО ВІДХІД Е. ШЕВАРДНАДЗЕ І ВІДРОДЖЕННЯ ДИКТАТУРИ В СССР

I.

Лондонська газета „Сандей Таймс" надрукувала у числі з 31-го грудня міркування кореспондента згаданої газети в Москві Джеймса Бліца про причини відходу від активної політики і резиґнацію з посту міністра закордонних справ СССР Едуарда А. Шеварднадзе. Бліц пише, що Таймураз Степанов, близький співробітник Шеварднадзе, заявив йому під час розмови, що Міхаїл Горбачов вже віддавна не підтримував його політичної лінії і, відійшовши від політики демократизації і перебудови первісного зразку, фактично поставив Шеварднадзе у дуже незручне положення.

Очевидно, з'їзд народних депутатів, першу скрипку на якому грали консервативні сили, КҐБ і генералітет армії через своїх старшин-депутатів, наглядно доказав абсурдність політики обдурювання Заходу, яку вів з наказу кремлівського Політбюра міністер закордонних справ, і тому він, Шеварднадзе, вирішив шляхом своєї резиґнації показати „народним обранцям", багато з яких взагалі не ставали до виборів, а були номіновані Комуністичною партією, „голого короля", тобто справжню політику обману і привернення старої тоталітарної системи комуністів, спертої на штики армії, КҐБ і спеціяльних частин.

Сам М. Ґорбачов, якого наділили спеціяльними повновластями, є тільки пішак в руках генералітету, яким вони будуть посувати так, як цього вимагатиме їхня стратегія для повного закріплення диктатури, а тоді його доля уподібниться до долі Нікіти Хрущова та багатьох інших високих совєтських функціонерів-апаратчиків.

Т. Степанов підкреслив, що Е. Шеварднадзе має наглядні для цього докази. Він, зрештою, бачив, як зникає підтримка Компартії його зовнішньої політики і, не бачучи іншого виходу, він вирішив відійти від активної служби. „Я довго спостерігав цю внутрішню боротьбу, — заявив Степанов, — і очікував, що його відхід може наступити кожного дня. З'їзд депутатів був для цього найкращою нагодою".

Британський кореспондент розмовляв з помічником Шеварднадзе коротко перед його резиґнацією. Коли на телевізійній програмі „Взгляд" відмовилися передати коментар, присвячений зовнішній політиці, все було ясно: Компартія за кулісами погодилася прийняти резиґнацію міністра. М. Ґорбачов робив вигляд, що він дуже заскочений і затурбований відходом Шеварднадзе і нічого про це не знав. Пізніше виявилось, що він особисто наказав телевізії не передавати запляновані раніше програми. Після того, генералітет армії провів фактичний тихий переворот і перехопив владу, Шеварднадзе і М. Ґорбачов перестали бути друзями, — заявив кореспондентові Степанов.

Поцікавившись дальшою долею міністра закордонних справ СССР, кореспондент Дж. Бліц запитав про це Степанова. Той відповів: „Він не з тих людей, що, побоявшись армії і КҐБ, складе руки і стане пенсіонером".

Доказом зради Ґорбачовим первісної політики перебудови і демократизації є його виступ на пленумі московських комуністів. Граючи на „соціялістичному патріотизмі" новоспечений совєтський диктатор (так йому принаймні здається) підкреслював кілька разів, що вихід з теперішньої кризової ситуації він бачить в „консолідації суспільства та державних інституцій — армії та правозахисних органів (КҐБ та спеціяльних частин)", що їх комуно-московські імперіялісти виховали на нотаричних вбивників. Доказом цього є їхня поведінка в Грузії, де низькострижені молодчики розтинали саперними лопатками голови грузинів-патріотів. Подібну криваву купіль вони намірялись влаштувати також в Україні, зокрема у західніх областях, але розумні потягнення керівників Руху, УРПартії, та інших керівних сил Демократичного Бльоку, відвернули, принаймні тимчасово, існуючу загрозу з боку каґебівської зграї неробів, які живуть з праці рук і дібр поневолених Москвою народів.

Не дивно, отже, що їхній теперішній речник, висуванець генералітету армії і КҐБ, М. Ґорбачов, бачить необхідність зберегти цілісність СССР, бо, мовляв, „тисячу років ця держава формується як багатонаціональна. І все це накладає на нас, зокрема на росіян, великий обов'язок.

Закінчення буде.

З ЛИСТІВ ДО РЕДАКЦІЇ

ОСТАННІЙ ШАНС

У числі 227 з 28-го листопада 1990 року Осип Зінкевич, полемізуючи з проф. Гунчаком, зачепив і мою особу. О. Зінкевич знає з моїх листів до нього, наскільки ціню його.

О. Зінкевич покликається на вістку в „Українських Вістях" про відкриття фонду, до якого я вклав суму 250,000 дол. Нагадаю. Конто відкрив я, і на нього О. Зінкевич не вніс ані одного доляра, так, як і всі інші. Чомусь не згадує він про моє платне оголошення в газеті „Новий Шлях", де було сказано, хто повинен і скільки мав би скласти у цей фонд. А саме — одну десяту своїх заощаджень і певний відсоток річного заробітку.

Я зумів ці гроші заробити і тепер передаю в допомогу Україні на потреби, які вважаю конечними, без посередництва партійних людей.

Дозволю собі сказати, що історія дала нашому поколінню ще один, останній шанс, повторюю — останній — стануть „в народів вольних колі". Прогирити цю нагоду не може наша громада, навіть тоді, коли її провід у своїй малечі не розуміє цього виклику.

Маріян Коць

Лексінґтон, Н. Й

ОКРЕМА БРОШУРА

„Свобода" з 23-го листопада 1990 року вмістила статтю Корнеля Крупського, який закликав громадські чинники діяспори видати мій відкритий лист до Александра Солженіцина окремою брошурою.

У зв'язку з цим закликом я мушу сказати таке: якщо хтонебудь схоче видати мій відкритий лист, хай звернеться до мене за текстом, бо текст, опублікований в газетах, через недогляд має деякі прикрі помилки, заміни вжитих мною, слів тощо. Моя адреса й телефон у редакції.

Святослав Караванський

Дентон, Мд.

Ганна Черінь

Концерт

(У четвер, 6-го грудня, в престижевім Рут Екарт Голл в Клірвотер, Фльорида, виступив 15-річний український віртуоз, пianіст Олександер Слободяник, син славного пianіста Слободяника. Його гра захопила переважно американську авдиторію і увінчалась овацією. О. Слободяникові присвячую цей вірш).

Зі мною поруч сів якийсь чужинець —
Зашелестів програми папірець.
В програмі перше слово — Українець —
Як нації маленький прапорець.

Погасли зорі в штучнім небі стелі,
Завіса лиш суцільна вздовж і вшир.
На сцені причаївся, як в пустелі,
Триногий чорний білозубий звір.

Його збудили чародійні руки
Полетом невидимої стріли.
То люті, то нестерпно ніжні звуки
По залі далі й далі попливли

І запливли потайки в серце кожне —
І в хворе, й те, що в розквіті весни,
І в те, що вже, здавалось — неспроможне
Розколихати хвилею човни...

І сколихнувся цілий дім, неначе
На нас надходить буряний приплив.
Спинися! Годі! Бережись, юначе,
Щоб цей бурун тебе не затопив!

Ні, цей не спиниться! Таж він ще більш шаліє,
До болю долю кличе він на змаг.
І раптом — тиша. Лагідність і мрія,
І стомлений руки останній змах...

Ще п'ять хвилин — він сам, здається, вмер би...
Сльоза спадає з голубих очей...
Але в мелодіях шумлять дніпрові верби,
І соняшник цвіте, й співає соловей.

Не думаючи довго, ця дитина
Взяла на плечі місію мужів,
Щоб ожила зів'яла Україна,
Як цей рояль, що в радощах ожив.

7-го грудня 1990 року

Квітка Зорич-Кондрацька

ПО УКРАЇНІ З „ВІЗАНТІЙСЬКИМ ХОРОМ"

III.

В середу, 26-го вересня вранці виїжджаємо до Києва. Прощаємось із працівниками санаторії „Сокіл". Вони бажають нам щасливої дороги. З нами їде Ігор, наш провідник по Львову. Їде, бо йому заліг глибоко у серці спів голляндців, зокрема релігійний репертуар. Минаємо села. Іноді автобус мусить зупинитися, щоб череди корів і гусей спокійно перейшли дорогу. За Бродами, на Львівщині, здалека, крізь вікна, подивляємо Олеський замок і манастир — архітектурні пам'ятки XIV і XVIII віків. Кілька разів по дорозі пробували зайти до ресторанів на каву. На жаль, ресторани неспроможні облсужити більший гурт людей. Біля одного ресторану пощастило в малій крамниці купити навіть дуже дешево смачні тістечка.

Під вечір ми прибули до столиці. Київ — серце України! Здалека в сутінку величаво височіють київські собори, тихо пливе Дніпро — мовчазний свідок історії мого народу. Їдемо мовчки, з повагою. Роздивляюсь. А ось Печерська Лавра, а далі київські широкі бульвари з алеями каштанів. Доїхали до КПІ, Київського Політехнічного Інституту. Тут зустрів нас Юрій з фірми „Кобза", яка займається концертами „Візантійського хору". Приміщення в Політехнічному Інституті непогане. По скромній вечері — час нічного відпочинку. В четвер уранці зустрічає нас Богдан Антків, дириґент „Капелі ім. Ревуцького", який влітку гостював у Торонто, як викладач на музичному симпозіюмі Українсько-Канадської Хорової Федерації. Ми домовилися про зустріч Капелі з „Візантійським хором". Поїхали подивляти архітектурні пам'ятки Києва. До центру міста міліція не дозволяла на в'їзд, але нам, туристам, дозволено. Готувались до оборони перед демонстрацією 1-го жовтня. Їдемо Хрещатиком, коротко зупиняємось перед численними історичними пам'ятками столиці. Старовинні будівлі Києва, собори, Володимирська гірка, Золоті ворота дивують голляндців самобутністю виїмкової краси. Я горда за Тебе, Києве, мій!

Швидко минають години. Кінець прогулянки по Києву. Спішимо на зустріч із Капелею ім. Ревуцького до „Кобзи", яка приміщується у дзвіниці Покровської церкви. Під час зустрічі Капеля співала. Спів „Капелі" був захоплюючий. Голляндці були зачаровані професійним виконанням щедрівок, релігійних творів, а зокрема — київським розспівом „Отче наш". Зустріч була коротка, але незабутня.

Перед нами перший концерт у Києві, треба відпочити. Хористи втомлені, я також. Одначе, не вважаючи на втому, приймаю запрошення маестра Антькова й іду з ним на обід. Обідали в дуже приємному настрої. Залишилося дуже мало часу, щоб повернутися до мешкання і переодягнутися на концерт. Концерт відбувся в будинку органної та камерної музики. До речі, це колишній польський костел, який перебудовано в концертовуімпозантнузалю. Публіка виповнила залю. Нас вітали квітами. Концерт пройшов з успіхом. По концерті приємно і цікаво було зустрінутись із дириґентом хору „Думка" маестром Савчаком і його дружиною, з дириґентом капелі „Почайна" Олександром Жигуном Мішаний хор „Світоч", дириґент Людмила Поривай, запросила нас на зустріч до своєї хорової залі. Зустріч була надзвичайно милою. Хористи „Світочі" співали нам многоліття, аж доки ми не сіли за столи. Хор співав чудові пісні, ми сиділи заслухані. Була спільна вечеря, були добрі напитки, по вечері оркестра (троїсті музики) приграла до танців. Хористки „Світочі" просили голляндців танцювати. Була чудова товариська атмосфера, всі танцювали, всі були веселі, розсміяні.

Другого дня зустрінув нас холодний, але соняшний ранок. Їдемо до Собору Софії. Враження незабутнє. Тут на пам'ятку зробили спільну фотографію і пішли до Печерської Лаври. Яка шкода, що так мало часу, щоб докладніше оглянути архітектурні дива, фрески, ікони. З увагою прослухати коментарі ґіда. Прощаємось із Лаврою, спішимо на коротенький відпочинок. Ще перед концертами о. Когут, В. Луців, Павел Гакенас і я встигли зайти на „празник" до маестра Антькова. Очевидно, нас туди запрошено. Дуже гарно нас приймали й гостили. Справжній празник!

Сьогодні два концерти. Один у Жовтневому палаці культури, другий о годині 10:30 вечора в Покровській церкві. Концерти пройшли дуже добре. В Жовтневому палаці нас вітали квітами, а мені найглибше запам'ятався маленький хлопчик, що вибіг на сцену з квітами і тихим голосом сказав: — „Заспівайте, будь ласка, молитву 'Боже Великий, Єдиний'"... Також не можу забути гуцула, що по пісні „Карпати, Карпати" прийшов на сцену з квітами, був дуже зворушений піснею про Карпати, привітав хор, а по другій пісні знову прийшов на сцену і склав заяву: — „Мені дуже подобався ваш спів, я ще раз прийшов вас привітати".

Вже добре втомлені їдемо до Покровської церкви співати другий концерт, у програмі якого виключно релігійний репертуар. Ми здивовані. Церква переповнена людьми. В притворі також повно людей. Це наш останній концерт, він найбільше емоційний, він дав співакам якусь особливу силу проспівати його без втоми, найкраще!

Раненько їдемо до Львова. Прощай, Києве! Вірю у твоє краще майбутнє! По дорозі зустрічали багато автобусів з демонстрантами, що з західніх міст України спішили до Києва на демонстрацію 1-го жовтня. Ми знали, з якою метою вони їдуть до Києва. Їхні автобуси замаєні прапорами, плякатами, гаслами. Вітаємо їх сиґнальними гудками, махаємо їм руками. Вони вітають нас також гудками й піднесеними вгору руками. Ми щиро бажали їм успіхів і щасливого повернення домів.

Увечорі ми були в Брюховичах. Управитель і працівники санаторії приготовили нам гостинне прийняття, обдарували нас сувенірами. Я дістала чудову гуцульську тарілку і гарні книжки. Ми з ними довго в ніч говорили, співали, танцювали. Раненько найщиріше попрощалися, подякували за все добре, за милу гостину і з жалем від'їхали.

Ми знову в Карпатах. Погода сонячна. Карпати в повній красі! Не зводимо очей з лагідних зелених верхів.

(Закінчення на стор. 3)

У ВІВТОРОК, 8—ГО СІЧНЯ, президент Джордж Буш звернувся до Конґресу, щоби підтримав вжиття збройної сили проти Іраку, якщо президент Саддам Гуссейн не виведе своїх військ з Кувайту до 15-го січня. Президент Дж. Буш заявив, що таке рішення Конґресу дасть до зрозуміння Іракові, що ЗСА з однієї думки у своїх намірах щодо звільнення Кувайту від іракської окупації. Ніхто не сподівається, що президент Буш вдруге звернеться до Конґресу перед тим поки дасть наказ американським військам до наступу, тому підтримка Конґресу в цьому випадку буде найближчим кроком до офіційного виповідження війни. У своєму зверненні Президент запрошує Конґрес разом з ним „післати Саддамові Гуссейнові дуже ясне повідомлення, що він мусить забратися з Кувайту негайно та без жодних передумов". Все ж таки він перестеріг Конґрес, що вияв будь-яких сумнівів зі сторони Конґресу тільки заохотить Ірак до дальшої непримиримости.

ФІНЛЯНДСЬКЕ РАДІО повідомило, що виданий в руки КҐБ 21-річний Міхаїл Варфоломеєв, захоплювач совєтського літака „Аерофлот", був засуджений в Таллїні на чотири роки позбавлення свободи з передумовою, що він заплатить усі витрати зв'язані із скеруванням літака до Гельсінків в сумі 1,600 карбованців. Як відомо, Фінляндія видає в руки совєтського правосуддя усіх громадян СССР, які втікають на волю при різних нагодах. М. Варфоломеєв мав щастя, що його судив естонський суд, інакше він напевно відсидів би принаймні п'ять років в тюрмі.

У ВІВТОРОК, 8-го січня, упав у Батійське море совєтський бойовий літак типу „СУ-24". Допомогу двом совєтським летунам подав шведський гелікоптер. Вони плавали на холодних водах моря в ґумовому човні. Летунів врятували одну годину після катастрофи. Двомоторовий совєтський літак-штурмовик, один з кращих того роду літаків, заявили представники НАТО в Стокгольмі.

По Україні...

(Закінчення зі стор. 2)

Доїхали до кордону. Тут знову довжелезні колони автомашин. Зупиняємось на митниці у Чопі. Якийсь урядник бачив нас на телевізійній програмі і на його рекомендацію нас пропускають без ніяких перешкод. Минаємо Будапешт, зупиняємось у Нюрнберзі. Я прощаюся з хористами і лечу до Торонто.

Завжди буду згадувати турне з „Візантійським хором" як одну з найкращих подій у моєму житті. Ця поїздка була не тільки гарною, але також дуже для мене корисною. Багато я бачила, багато навчилася. Важливе для мене й те, що я виступала з добрим хором на кращих сценах моєї Батьківщини, знайомилися з визначними особистостями музичного світу. Я вдячна докторові Антоновичу й управі „Візантійського хору", що дали мені нагоду святкувати ювілей їхнього 40-ліття творчої праці в Україні. Це він — М. Антонович, — його незламною працею і вірою передав хористам любов і ентузіязм до нашої пісні. Слід подякувати і В. Луціву за всі старання і клопоти як організаторові турне і як доброму бандуристові.

Я впевнена, що до мого признання д-рові М. Антоновичу і хористам приєднається вся українська діяспора і щиро привітає Ювілятів із сорокліттям творчої праці!

Палата ч. 12

(Закінчення зі стор. 2)

жарт обурює: — Лакузи прокляті, до чого народ довели! Він разом з нами стежить за сесією Верховної Ради України, похмуро відзначає, що стосовно С. Хмари, його партійні однодумці перебрали, а взагалі він орієнтується на парляментську більшість.

— Звичайно, — каже він, — такі, як Левко Лук'яненко заслуговують на пошану. Та чи зуміли б вони без комуністів налагодити виробництво? Отож не дуже нашим братом розкидайтесь.

З великою радістю він відзначає, що в багатьох радіопередачах із Києва та й на сесії Верховної Ради комуністи обстоюють твердження: Україна у виробництві сільськогосподарської продукції давно вийшла на світовий ринок. Вона виробляє збіжжя навіть більше, ніж по тонні на кожну людину. Тепер серед партократії України дебатується питання про продаж на світовому ринку 10 мільйонів пшениці та купівлю фуражного зерна: сої, кукурудзи. — Хліба в нас більше, ніж доволі, — лине з гучномовців. — Нам треба налагодити виробництво м'яса, яєць та молочних продуктів.

— Чуєте? — радісно зіскакує з ліжка колишній офіцер-зв'язківець, — ви чуєте, що вони кажуть? Україна не тому бідувала, що колгоспи погано працюють. В наших колгоспах працюють добре! Вона бідувала тому, що її Москва обдирала, мов липку. А тепер зась! План хлібопоставок виконали й годі.

— А як Москва почне з голоду помирати, — обзивається колгоспний ветеран.

— То вже нехай у вашого Єльцина голова болить, — резюмує Олександер Миколайович. — Він наш транспорт довгенько без бензини тримав. Аж доки договір не уклали. Невже ви гадаєте, що комуністи самостійности не хочуть?

Звертаючись до Петра, запитую, скільки б він хотів мати власної орної землі.

— Ніскільки, — апатично відповідає Петро. Нині подекуди до десяти тонн хліба отримали, а мені минулого року 4 тони видали. Цього року на Чернігівщині урожай не пишний. Усюди вродило, а нам непощастило. Може, то Чорнобиль на нас дихає.

Я не знаю, як реаґувати на арґументи Олександра Миколайовича. Справді, сьогоднішній голова колгоспу в Україні свою справу знає. Поганого голову народ у колгоспі не триматиме, бо таки ж свободи побільшало. І райкоми смирніші стали: проти волі народної рідше виступати наважуються. Може, й справді, думаю, поспішність з очищенням української землі від комуністів, привела б до нових страшних жертв, а так вона поступово сама очиститься без крови й значних економічних втрат. Багато комуністів нині усвідомили необхідність визволення України з-під московського централізму. Якщо ж ми знову почнемо позбуватися хліборобів, уже колгоспних, то так можна й саму ідею самостійности в очах народу зганьбити. Сьогодні ми мусимо йти впевнено, але й обережно, ніби по ріці, що вкрилася першою, ще тонкою кригою.

Коли лікарі закінчують робочий день, то залишають мені ключ від кабінету. Саме тут я диктую на касету оцю статтю.

Телефоную до Левка Лук'яненка, питаю про здоров'я, про життя-буття.

— Стомлююсь, — скаржиться Левко, — сучасна Україна має 52 мільйони населення. Із них не менше, ніж 5 мільйонів скривджених. Листів надходить стільки, що я в них з головою зарився. Люди шукають порятунку в Народній Раді, партократам вони сьогодні не пишуть.

Цієї розмови досить, щоб душа моя геть відкинула думку про мирне співіснування з комуністичною партократією. Це добре, звичайно, що й комуністи відчули смак до державної незалежности. Та чи можна їм вірити? Чи не зрадять у найвідповідальніший момент?

Великою полегшею для України вбачається фактор Єльцина та його антицентристського уряду. З надією дослухаємось до промов на з'їзді народних депутатів Верховної Ради Російської Федерації. Там комуністів не менше, ніж у Верховній Раді України, але Єльцин з таким тактом і вмінням провадить з'їздом, що об нього, мов об скелю, розбиваються усі полозковські провокації. Спокійний, твердий і впевнений у необхідності російської самостійности, вчорашню Російську Федерацію він називає державою-привидом. Через втрату зору я не міг прочитати текст нової конституції росіян, проте мені коротко переповіли її основні положення. Якщо правильно переповіли, то конституція ця і договір поміж Україною та Росією породжують певність, що з великоросійським імперіялізмом таки буде покінчено.

8 грудня 1990 року

Концерт колядок на потреби Руху в Чикаґо

Попереднього року Товариство Сприяння Рухові в Чикаґо зорганізувало кілька груп, які колядували в різних околицях Чикаґо на потреби Руху та допомогу жертвам Чорнобиля. Цього року Товариство Сприяння Рухові в Чикаґо запрошує всю українську громаду на прилюдне колядування в неділю, 27-го січня, о 2-ій год. по полудні в авдиторії новозбудованої церкви української православної парафії св. Андрія в Еддісоні, перед місті Чикаґо. В концерті колядок візьмуть участь шість хорів Чикаґо: два українських православних парафій св. Андрія та свв. Петра і Павла, хор української баптистської церкви, мішаний хор „Сурма", молодечий мистецький ансамбль „Байда" та хор учнів української католицької школи св. Миколая.

На концерті „Колядуємо Україні" виступить гість з України Анатолій Носенко, організатор свята Козацька Слава на Запоріжжі в серпні минулого року, який є членом Великої Ради та Товариства Української Мови.

Особи, що мешкають в українській околиці, коло церков в Чикаґо, і не мають авта чи не знають як доїхати до Еддісону, можуть взяти автобус, який від'їде з паркувальної площі Культурного Центру парафії свв. Володимира і Ольги о годині 12:30. Квитки на автобус, в ціні 4 дол. в обидві сторони, треба купити заздалегідь в будь-якій українській парафії, де вони продаватимуться. Перед концертом колядок буде перекуска, полуденок, кошти якого 5 дол.

Ол. Коновал

В ПЕРШУ БЕЗМЕЖНО БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ ВІДХОДУ У ВІЧНІСТЬ
мого найдорожчого і ніколи незабутнього
МУЖА

св. п. письменника і поета

ЮРІЯ КОСАЧА

в неділю, 13-го січня 1991 р.
о год. 10:30 ранку
буде відправлена

ЗАУПОКІЙНА СЛУЖБА БОЖА з ПАНАХИДОЮ

в церкві св. Вознесіння
635 Broad Street, Clifton, N. J.

Просимо про молитви за спокій душі покійного.

У глибокому смутку і жалю:
дружина — ЄВГЕНІЯ
приятелі — МАРІЯН КОЦЬ з дружиною

З глибоким жалем і сумом сповіщаємо українську спільноту та все членство **Українського Націоналістичного Руху, що 1-го січня 1991 року, внаслідок нещасливого випадку, напередодні свого 86-літнього — трудящого, повних терпінь, переслідувань, арештів та заслання — життя, відійшла у вічність**

сл. п.

ОКСАНА ЯКІВНА МЕШКО

Народжена 30-го січня 1905 року. Від 1947-го року постійно переслідувана поліційними органами, КҐБ, довголітній політичний в'язень далекого і тяжкого заслання Хабаровського краю, над Охоцьким морем, співосновниця Українського Гельсінкської Групи, а відтак Української Гельсінської Спілки, член УРП, близька співробітниця нашого Руху, непохитний і послідовний борець за людські, національні і державні права українського народу.

ВІЧНА ЇЙ ПАМ'ЯТЬ!

Світова Координаційна Рада ІСНО

УБО РЕАЛЬНОСТЕВА КОРПОРАЦІЯ в НЮ ЙОРКУ

Ділимося сумною вісткою, що з Волі Всевишнього відійшла у вічність

сл. п.

МАРІЯ ФЛИС

дружина нашого діловця д-ра Івана Флиса

Вельмишановному д-рові І. Флисові та родині Покійної висловлюємо наше глибоке співчуття.

УПРАВА КОРПОРАЦІЇ УБО

Ділимося сумною вісткою, що у вівторок 8-го січня 1991 р. відійшов у вічність на 34-му році життя наш найдорожчий СИН і БРАТ

бл. п.

СТЕФАН КАЗИМІРЧУК

ПАНАХИДА — в п'ятницю, 11-го січня 1991 р. о год. 7:30 веч. в похоронному заведенні Петра Яреми в Ню Йорку.

ПОХОРОН в суботу, 12-го січня о год. 9-ій ранку з церкви св. Юра в Ню Йорку на цвинтар св. Духа в Гемптонбурґ, Н. Й.

Горем прибиті:
батьки — ПЕТРО І МАРІЯ
брат — МИКОЛА з дружиною ФРЕНЦІЗ і дітьми.

Т-во Українських Інженерів Америки Відділ у Філядельфії

з жалем повідомляє, що дня 13-го грудня 1990 року, по довгій і тяжкій недузі помер на 89-му році життя

інженер

ЯРОСЛАВ ЗУБАЛЬ

довголітній член нашого Товариства.

Опечаленій дружині та родині пересилаємо щире співчуття та наші молитви.

УПРАВА ВІДДІЛУ

Ділимося сумною і болючою вісткою з родиною, приятелями і знайомими в Україні і діяспорі, що в неділю, 30-го грудня 1990 року в Бережанах, Україна упокоїлася в Бозі на 75-му році трудолюбивого життя
МАМА І БАБУНЯ

бл. п.

МАРІЯ ПЕРЕСАДА

народжена 12-го грудня 1914 р. в Бережанах, Тернопільської обл., Україна, довголітній в'язень большевицьких таборів смерти сибірських тайг та колишня вихователька селянської молоді і революційно підпільна діячка.

У безмежному і важкому горі залишились:
муж — ВОЛОДИМИР БІДУЛА
доня — ЛІДА ДВУЛІТ з родиною
син — БОГДАН ПЕРЕСАДА з родиною
внучка — ОЛЯ ДВУЛІТ
сестра — СТЕФАНІЯ ПАВЛІЧКО з родиною
сестрінки — МИРОН, ОРЕСТ і РОМАН ЗАЯЦЬ з родиною

Родина просить про щедрі молитви за бл. п. Марії благородну душу.

У глибокому смутку повідомляємо **родину, приятелів і знайомих, що в понеділок, 7-го січня 1991 року, померли трагічною смертю**
наші найдорожчі БРАТИ

св. п.

Володимир Стецик

народжений 25-го травня 1941 року в Чорноріках, Україна

і

св. п.

Ігор Стецик

народжений 3-го травня 1945 року в Орлямінді, Німмечина.

ПАНАХИДА — четвер, 10-го січня 1991 року о год. 7:30 веч. в похоронному заведенні П. Яреми в Ню Йорку, Н. Й.

ПОХОРОН — п'ятниця, 11-го січня 1991 року о год. 9:30 ранку з католицької церкви св. Юра в Ню Йорку на український православний цвинтар св. Андрія в С. Бавнд Бруку, Ню Джерзі.

Горем прибиті:
брат — АДРІЯН з дружиною ЛІДІЄЮ і з дітьми та внуками
ближча і дальша родина

Замість квітів, ласкаво просимо складати датки на Фонд Катедр Українознавства в Гарвардському Університеті.

Вийшла книжка перекладів Лесі Українки

Філядельфія. — На початку 1990 року вийшла старанням Комітету на Пошану Лесі Українки, створеного в 1971 році при СФУЖО, книжка перекладів різних творів поетеси на сімох мовах: англійській, німецькій, еспанській, французькій, хорватській, португальській й італійський. Переклади виконані фахівцями.

До перекладених творів додано вкінці книжки анотації. До видання книжки найбільше причинився Комітет Українок Канади, що передав суму 5.700 дол. на її видання в 1988 році. Пропонується читачам друге поправлене видання з початку 1990 року. Книжка вийшла в твердій оправі і має 319в сторінок. Редактор: д-р Наталія Пазуняк. Замовляти книжку треба, пишучи на адресу: N. Pazuniak, 5000 N. 12th St., Philadelphia, Pa. 19141. Ціна книжки — 15 дол.

Вийшло 10-те число „Терему”

Дітройт. — Тут вийшло 10-те число неперіодичного ілюстрованого журналу „Терем”, який видає Асоціяція Діячів Української Культури.

Це число „Терему” повністю присвячене Святославові Гординському — маляреві, поетові, перекладачеві і мистецтвознавцеві. Зібрані в цьому виданні матеріяли з-під пера відомих знавців усіх ділянок української культури найкраще змальовують його надбання. Поміщений в журналі вибір поезій та перекладів С. Гординського дає можливість пізнати поетичний доробок поета, а його статті порушують проблеми, що сьогодні є актуальні і стверджують його зацікавлення цілістю українського культурного життя.

Замовити це число можна, пишучи на адресу: „Терем”, 26601 Ryan Rd., Warren, Mish. 48091.

ЛЕТУНСЬКА ЛІНІЯ ПАН-АМЕРІКАН, витратившися майже з усієї готівки, у вівторок, 8-го січня, зареєструвала свою фірму під опіку судового банкрутства. Пан-Ам, заснована в 1927 році, уважалася першуном комерційного летунства в країні, є третьою з дев'яти найбільших летунських ліній в ЗСА, що зробили цей самий крок в останніх двох роках, щоби забезпечити себе від кредиторів. Голова компанії Томас Плескетт заявив, що це рішення не припинить летів лінії та й не матиме жодних впливів на послуги клієнтів. Пан-Ам зареєструвала своє банкрутство згідно із 11-ою статею банкрутського кодексу, котрий охороняє дану фірму від кредиторів під час того, як фірма старається переорганізуватися, а з тим й поліпшити своє становище.

РЕСПУБЛІКАНСЬКІ ОФІЦІЙНІ чинники вірішили, що конвенція Республіканської партії 1992 року відбудеться в Гюстоні, Тексас, місті, що його своїм офіційним місцем замешкання уважає президент Джордж Буш. Винесено це рішення не зважаючи на початкові протести шефа штабу Білого Дому Джана Сунуну. Речник Республіканської партії Б. Купер на запитання чи президент Буш мав будь-який вплив на це рішення, заявив, що Білий Дім віддав вирішення цієї справи партійному проводові.

Відкриття нової виставки в Українському Музеї в Ню Йорку

У неділю, 16-го грудня 1990 року невелике приміщення Українського Музею було переповнене: дуже багато людей прийшло на відкриття виставки — „Нові надбання музею: українське народне мистецтво” — що зайняла залю на п'ятому поверсі музею.

Урочистість відкрив Тит Геврик, голова управи УМ, відзначивши, що цінні експонати, показані на сьогоднішній виставці, є частиною тих скарбів, якими музей збагатився протягом останніх років і які є доказом того, що українська громада підтримує музей. Деякі експонати люди подарували, а деякі музей купив на пожертви прихильників музею — поодиноких жертводавців і установ. Їм управа музею глибоко вдячна.

Цю виставку присвячуємо д-рові Богданові Цимбалістому, який був головою Управи УМ від 1979 до 1990 року і своїм умілим керівництвом та невтомною працею спричинився до розбудови музею.

Про діяльність д-ра Цимбалістого говорила Іванна Рожанковська, довголітній заступник голови Управи УМ. Вона підкреслила, що д-р Цимбалістий, крім того, що сам багато працював, умів заохотити до співпраці інших, притяг до членства в управі молодших, які тут використовують свою професійну умілість. Членство в музеї за роки діяльности д-ра Цимбалістого зросло з яких 300 до 1,500 одиниць. З його ініціятиви почали виходити друковані річні звіти УМ і сторінки в газеті „Свобода” („Вісті Українського Музею”), за що ми вдячні і д-рові Цимбалістові і „Свободі”. Він тісно співпрацював з Союзом Українок Америки, основником УМ. Умів заохотити людей матеріяльно допомагати розбудові музею, завдяки йому УМ купив будинок в українському районі Ню Йорку, тепер завдання — остаточно виплатити мортґедж, а тоді забезпечити музеєві відповідне просторе приміщення.

Д-р Цимбалістий також робив багато „чорної роботи”, без якої не може існувати жодна громадська організація. Наприклад, він складав для преси списки жертводавців, списки членів музею тощо.

У своєму короткому виступі д-р Цимбалістий подякував промовцям і зауважив, що заслуга в розбудові музею не так його, як співпрацюючої молоді. Молодші ґенерації забезпечують тривалість музею. „Ми щасливі — сказав промовець — що наш музей успішно працює, в той час як буває, що громадські установи в діяспорі з роками занепадають, бо до них не приходить молодь. Праця в музеї давала мені радість”.

Тит Геврик зауважив: „Ми не відпускаємо д-ра Цимбалістого, ми потребуємо його допомоги”.

З коротким словом виступала директор УМ, Марія Шуст, сказавши, що для кожного музею зростання колекцій свідчить про рівень його повноцінности. Сьогодні виставлено лише малу частину експонатів, що недавно надійшли до етнографічної колекції. За останні роки також зросли наші колекції — мистецька та історична (фотоархів).

Куратор виставки Любов Волинець у своєму виступі висловила жаль, що через обмежене місце сьогодні експонованого лише частину нових надбань етнографічної колекції. Але і в такому обсязі виставка є цінною для фахівців етнографів, їхньої наукової праці. Л. Волинець висловила подяку працівникам музею, що працювали над улаштуванням виставки: Дарії Байко, Марті Бачинській, Ліді Гайдучок і Христині Певній.

Після офіційної частини було прийняття — нагода для приятелів музею зустрітися й поговорити. Працівники музею й молоденькі добровольці частували гостей.

На день відкриття виставки з'явився її по-мистецькому виданий ілюстрований каталог українською і англійською мовами, автор — куратор виставки Любов Волинець, чудові фотографії експонатів — Дарія Байко й Осип Старостяк.

Ольга Гнатейко доклала багато зусиль щоб зібрати фонди на видання каталогу. На її прохання допомогти відгукнулося коло 50 жертводавців.

Гостям було нелегко оглянути виставку в день її відкриття — надто багато їх було, тяжко було пробитися до вітрин, щоб побачити красу експонатів. Не один сказав: „Музей потребує більшого приміщення”.

Щоб докладно оглянути виставку я прийшла до музею наступного тижня. Найбільше мені сподобалася вітрина „Вишиті сорочки” (про сорочки є дуже цікавий розділ у каталозі виставки). Вражає різноманітність узорів і кольорів вишивок на сорочках з різних місцевостей України. От — біла мережка на сорочках з Полтавщини, також виключно білий колір на чоловічій сорочці з с. Городенки Івано-Франківської области, натомість багато чорного кольору і на жіночих і на чоловічих сорочках з Тернопільської области.

Годі написати про всі чудові експонати: одинадцять жіночих убрань — усі з Західної України, а які різні. Чотири сердаки з Гуцульщини. Чарує орнаментика гуцульської кераміки. Новиною для мене була чорна кераміка і металеві вироби Гуцульщини. Вражає вигадливість майстрів нагрудних металевих хрестів. Часто я бачила на рисунках топірець з Гуцульщини, а тут — він у всій красі.

Експонати добре розміщені, виставка не переповнена. На етикетках написано — хто подарував експонат чи уфундував його закуп.

Ще в 1982 року покійний приятель УМ, видатний мистець Петро Холодний *на сторінці УМ у „Свободі”* написав: „На мою думку, для зацікавлення чужинців нашим національним „Я” найкраще надаються експонати народної творчости, народні строї і взагалі етнографія. Тут УМ може вирізнитися з-посеред американських музеїв, викликати зацікавлення серед неукраїнської публіки і цим виконувати ролю пропаґатора української національної справи. Для кращого виконання цієї ролі бажано перенести Український Музей в Ню Йорку до більш репрезентативного і значно більшого приміщення”.

Л. Дражевська

ВІДКЛИКАЮЧИ СВОЇ ПОПЕРЕДНІ звідомлення, що шість іракських гелікоптерських летунів утекло до Савдійської Арабії, речники Пентаґону заявили, що не має жодних доказів, що таке сталося. Це звідомлення про втечу іракських летунів мало свій початок у Савдійській Арабії, а засоби масової інформації підхопили цю непідтверджену вістку та створили сенсацію, іґноруючи заперечення Іраку.

АҐЕНСТВО АССОШІЄЙТЕД Пресс повідомило з Москви, що совєтський генеральний секретар ЦК КПСС, президент СССР і диктатор Міхаїл Ґорбачов проголосить незабаром новий склад кабінету. У день проголошення він назначить нового міністра закордонних справ СССР на місце Едуарда А. Шеварднадзе. Віцепрезидент СССР Ґеннадій Янаєв вправді натякав в інтерв'ю, що Шеварднадзе можливо залишиться на свому посту, але пресовий секретар М. Ґорбачова Віталій Ігнатенко повідомив журналістів, що питання про залишення Шеварднадзе навіть не обговорювалось.

ХОЧА БУДІВНИЧІ ОСТЕРІГАЛИ, що міст Мангеттен, не є безпечний для вжитку і підземки, і автомобілів, заряд міста Ню Йорку дозволив на переїзд підземної залізниці, аж 28-го грудня стовп, що підтримував шини, втратив одну частину і треба робити великі направи. У висліді тепер не допускають на долішню частину моста вантажників.

В Ужгороді відбудеться міжнародна наукова конференція про Закарпаття

Київ. — У зв'язку з першою науковою конференцією Республіканської Асоціяції Україністів (РАУ) 21-23-го грудня 1990 року тут відбулася ширша нарада уповноважених на зустрічі закарпатських учасників в час конґресу Міжнародної Асоціяції Україністів в Києві у серпні цього року. Присутніми були три уповноважені у справі конференції професори Юрій Бача (Пряшів), Василь Маркусь (Чикаґо) і Павло Чучка (Ужгород) та д-р Олекса Мишанич (Київ), член-кореспондент АН УССР Вільгельм Фущич (Київ), проф. Василь Поп (Ужгород), д-р медичних наук Оксана Ганич (Ужгород) та д-р Іван Ванат (Пряшів).

Чотири учасники цієї наради виголосили доповіді в рамках конференції РАУ 22-го грудня, а саме: „До питання про русофільство та москвофільство закарпатських українців від половини XIX стол.” (Ю. Бача), „Процес національного самоусвідомлення українців Пряшівщини” (І. Ванат), „Російська імперія і Закарпаття” (В. Маркусь) та „Ідейні витоки новітнього русинства” (О. Мишанич). Ці доповіді вдало доповнювали себе і вони кинули світло й достатньо висвітлили проблему українського Закарпаття між рештою українських земель, Росією та південно-західніми сусідами. Комісія зв'язку й інформації закарпатських українців опублікує ці доповіді окремою книжкою в обмеженому тиражі для користування насамперед закарпатцями в діяспорі й Україні.

Всі учасники наради уконституувалися як Підготовчий комітет Міжнародної конференції про Закарпаття, при чому ще запрошено до Комітету юриста Семена Сакача (Новий Сад, Югославія). Організаційний комітет, що буде доповнений в Ужгороді, очолить П. Чучка, а В. Маркусь координуватиме програмовою комісією. Спонзорами плянованої конференції є Ужгородський Державний Університет та Кошицький Університет ім. Шафарика при співучасті інших установ з України і діяспори.

Ужгородська конференція відбудеться від 26-го серпня до 1-го вересня 1991 року, при чому саму ділову конференцію передбачено на три дні, а решту часу буде присвячено екскурсіям по Закарпаттю та громадським і культурним зустрічам. Заплянована літературний вечір на пошану закарпатського барда Василя Ґренджі-Донського з відкриттям вулиці його імени в Ужгороді. Те саме відбудеться в Хусті у сторіччя народження закарпатського письменника й освітнього діяча Олександра Маркуша. Учасники матимуть нагоду також перебувати в одній із санаторій на Закарпатті та зустрітися з місцевим громадянством і самодіяльними ансамблями. Відкриття конференції передбачено в Ужгородському Драматичному Театрі.

Темою конференції буде проблематика: „Українські Карпати — етнос, культура, історія”. Передбачається близько 50 доповідачів із Закарпаття, Львова, Києва, Праги, Пряшева, Нового Саду, Західньої Европи та Північної Америки. Доповіді і повідомлення мали б бути прочитані у двох пленарних сесіях та кількох паралельних галузевих секціях. Конференція буде завершена „круглим столом” з приблизною темою: „Закарпаття, карпато-українікa — сучасне, перспективи, участь діяспори у відродженні краю”.

Ректор Ужгородського Університету д-р А. Сливка радо погодився на спонзорство університету над такою важливою зустріччю, що буде водночас першим дійсним діялогом між ученими Закарпаття та закарпатської діяспори. Депутати Верховної Ради УССР, Віктор Бедь та Іван Герц, виявили готовість співпрацювати з організаторами конференції. Треба сподіватися, що так само запропонують співпрацю органи міської ужгородської та закарпатської обласної влади, як також преса, телевізія, творчі спілки тощо.

Організатори цієї першої конференції з реґіональною тематикою на Україні очікують зацікавлення нею насамперед з боку земляків, вихідців із Закарпаття. До участи в конференції, яка буде своєрідною земляцькою зустріччю на рідній землі, запрошується закарпатців у діяспорі (незалежно від того, чи вони читатимуть доповіді або лиш будуть учасниками в дискусії). Очікується також участь ділових людей з діяспори, які бажають наладнати бізнесові контакти з Закарпаттям. Важливо, щоб бажаючі отримали відповідне запрошення від організаторів в Ужгороді. Тому бажаючим взяти участь з діяспори слід вже зголошуватися на адресу Комісії зв'язку й інформації найдалі до 1-го березня 1991 року на адресу:

KoZI, 2247 W. Chicago Ave., Chicago, Ill. 60622-4828; tel.: Fax: (312) 489-1339.

„Нашим...”

(Закінчення зі стор. 1)

до нас і нас інформували та розробили програму дії, бо у нас багато ще безконфесійних і їх треба поставити на правильну дорогу.

— А як представляється питання нових священиків, які так вам потрібні, як і нам тут?

— Саме священики мусять нам допомогти у цьому ділі, яке так нам лежить на серці. Не забувайте, що структура духовного життя була довгий час затримана і досі Церква діє так, як діяла у підпіллі — послух для священика — це закон. Але, щоб було подостатком священиків для церков, які відновлюються, і для населення, яке прагне духовної відnови, провід УГКЦеркви працює над розбудовою семінарій. Одна Духовна Семінарія є у Львові, а друга під зарядом оо. Василія в Івано-Франківському. У кожній вже тепер біля 250 питомців. Могло б бути більше, бо багато молодих людей має бажання вступити у священичий стан, однак для науки брак підручників і брак добрих духовних учителів. Мусите знати, що у нас хоча нужда матеріяльна, але про неї не говорять, а кажуть, що відроджують Україну, живуть духовним життям, вірою, надією. У нас є повний зворот на духовість і це надзвичайно будуюче.

Цей процес відродження Церкви паралельно до відродження країни є для всіх помічним, важливе тільки, щоб за всяку ціну відтягнути політизацію Церкви. Бо Церква повинна займатися євангелізацією, а не політикою.

— Чи думаєте, що є можливість наладнати відносини поміж УАПЦ і УГКЦ та взаємне співжиття?

— Я є певний, що це можливе і потрібне. Ми миряни УГКЦ є цієї думки, що Українська Автокефальна Православна Церква повинна розвиватися якнайкраще на східніх українських землях і там є до цього усі дані.

— А як ви, миряни у Львові, підготовляєте тепер повернення Кардинала і Патріярха Мирослава Любачівського?

— Розуміється, ми незвичайно активно в це включені та розробляємо цілий сценарій цього повороту до Львова. Сподіємося також приїзду великого числа мирян із ЗСА та Канади на ці урочистості в часі Великодніх Свят. Це буде справді Великдень, якого не було!

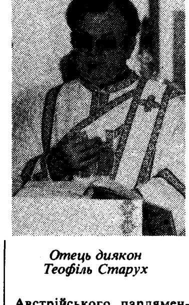
Іди за покликанням...

18-го листопада 1990 року Владика Стефан Сулик в катедрі Непорочного Зачаття Пречистої Діви Марії в Філядельфії висвятив на диякона Теофіля Тимотея Старуха.

Новина ця для більшости людей не така й важлива. Дуже важливою була ця подія для Філька, як кличуть його пластуни чи знайомі, бо життєва дорога не була для нього ні простою, ні легкою, а покликання було важне.

Якщо вірити, що в клітинах тіла є ґени, які спонукують людину до праці для своєї церкви і народу, то Фільк одідичив їх з обох сторін.

Батько о. крилошанин Микола Старух служив вірно українській церкві і народові 55 років в Україні, на скитальщині та останно в Мілвіллі, Н. Дж. Дідо Тимотей Старух з завзятої лемківської родини, один з перших українських послів до

Отець диякон Теофіль Старух

Австрійського парляменту, активний у політиці відновленої української держави, за що покутував на Сибірі і помер у польській тюрмі.

Мама Софія з Кордубів, дідо о. Теофіль парох Курян, прадід канонік о. Теодор, парох Бережан, так п'ять поколінь до прадіда о. Громадки, а може і далі, всі були священиками української католицької церкви, віддані церкві і українському народові.

Філько виїхав з України на еміґрацію з родичами, коли мав 5 років. Дитинство і юнацтво в час війни і скитальщини хоч було без вигод і добробуту, та за це не бракувало різноманітности. Українську азбуку вчила мама між бомбардуваннями під сховищем в Інзбруку. Потім українська школа в Інзбруку і Ляндеку, французька школа в Понт сур Йон і Бад Кройцнах, німецька гімназія в Діцу, українська школа і американський гайскул в Філядельфії та Ля Саль коледж в Філядельфії.

Вже від малого Філько любив помагати татови в церкві, служити до Служби Божої чи співати. Як юнак, а пізніще як дорослий використовував кожну нагоду, щоб помогти в Богослуженнях чи взяти активну участь в церковній громаді. По закінченні студій Філько учителював в Павлінґу і Ню Пальц, де з жінкою Арунею і дітьми Тасею і Адьом були вже активні в церковній громаді Керґонксону коло Союзівки. Збіг обставин примусив його не тільки змінити працю, але й переїхати до Вашінґтону. Знову ціла родина включилася в життя порохіяльної громади при церкві Святої Родини. Тут заохота і моральна підтримка оо. парохів: о. Денищука, Владики Кучмяка та о. Кравчука були тим останнім дороговказом для Філька. Він подолав всі труднощі, доповнив студії теологічні, що завершилося висвяченням на диякона Української Католицької Церкви.

Бажаємо новому о. дияконові многая літа, багато здоров'я, витривалости та задоволення у виконаннях нелегкої праці для добра Української Церкви та українського народу, продовжуючи родинну традицію.